

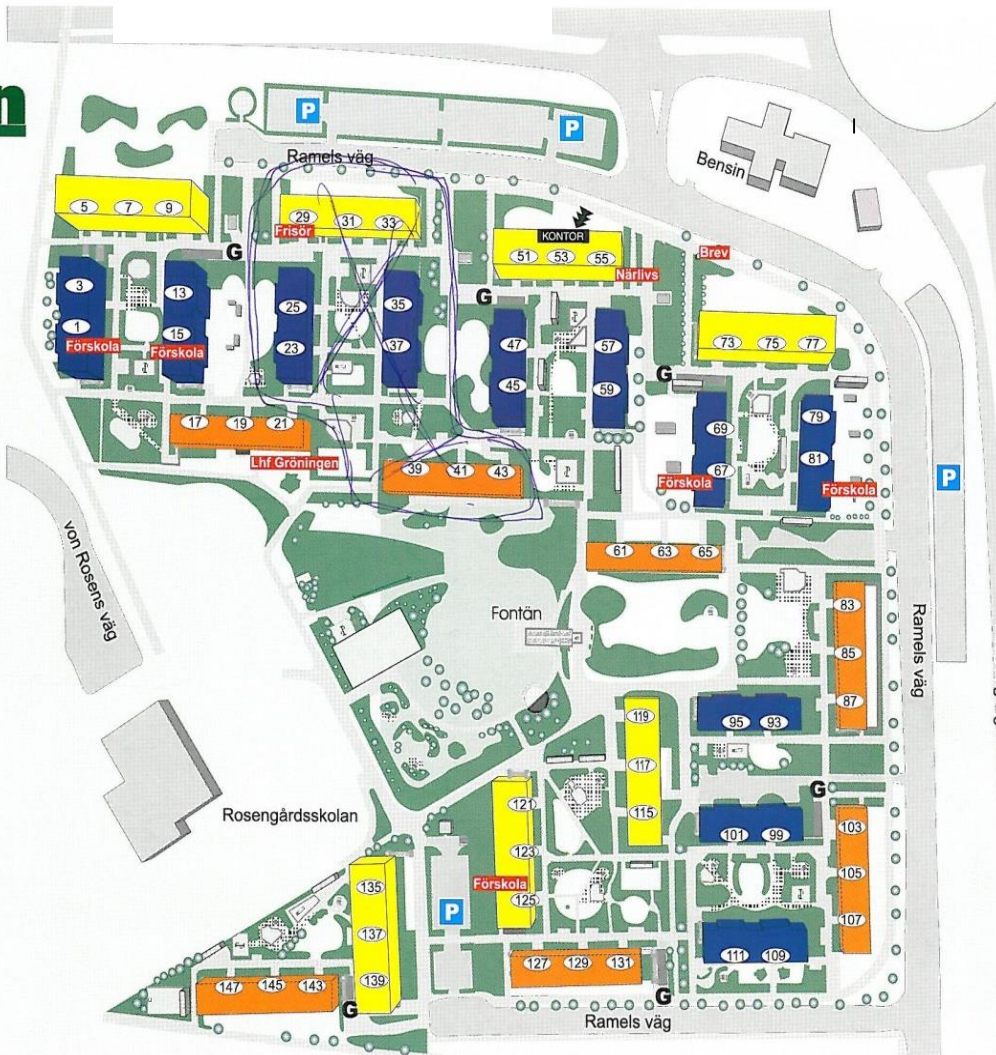

Rosengård i Malmö

En del av området Herrgård, Rosengård

Området byggdes 1969.
Det planerades för 2700
boende, men man
uppskattar att där bor
5-6000 personer nu

Genom åren har det varit 7 olika fastighetsägare, och underhållet har varit mycket eftersatt.

I

FUKT-OCH MÖGELSKADADE BADRUM OCH TOALETTER

Genom åren har det varit 7 olika fastighetsägare,
och underhållet har varit mycket eftersatt.

I

FUKT- OCH MÖGELSKADADE BADRUM OCH TOALETTER

Vad gör man som hyresgäst?
Vad händer då?

Vad gör man som hyresgäst?
Vad händer då?

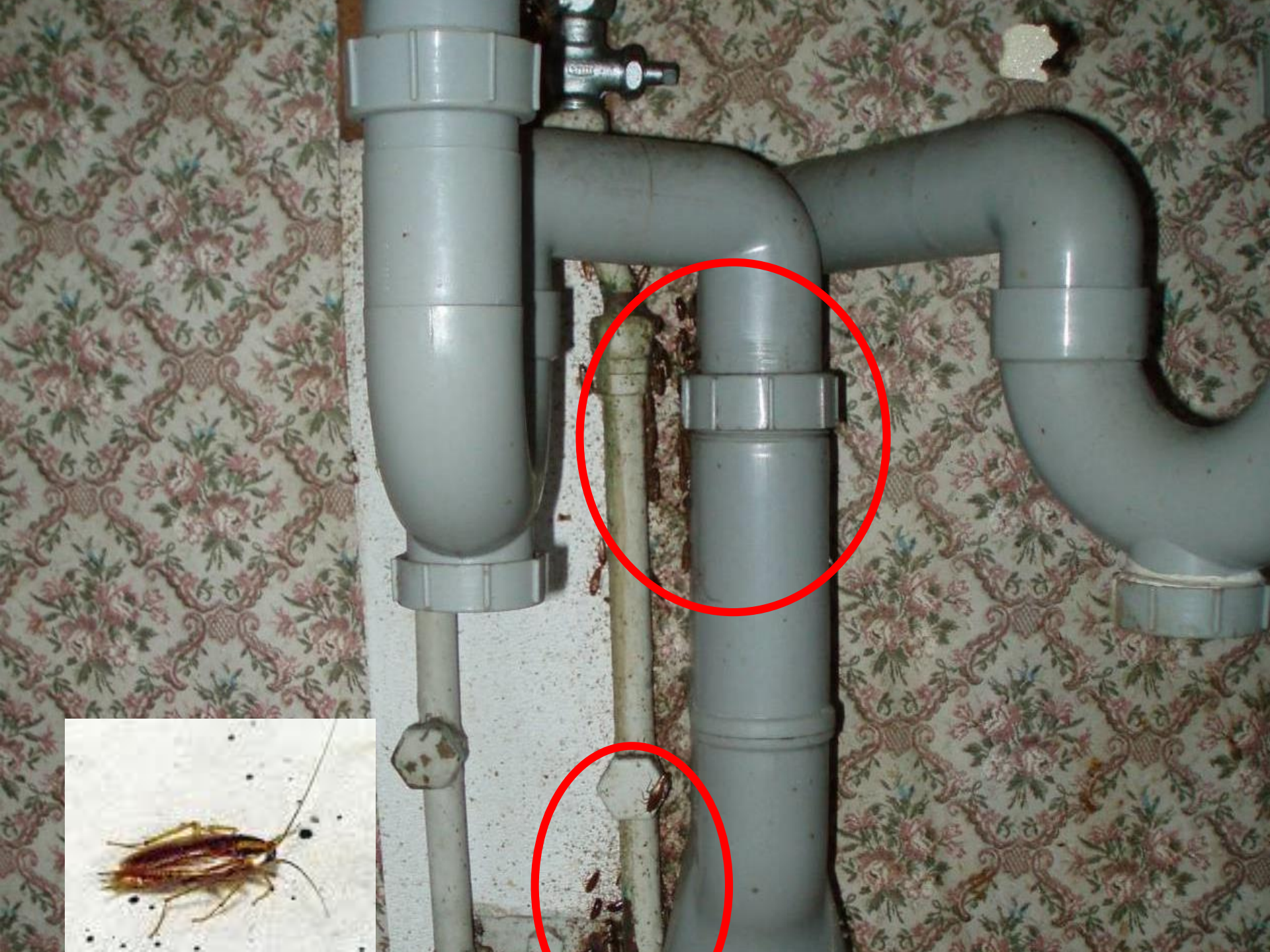

Igensatta ventilationskanaler, som aldrig rensats

Hur kunde det gå så långt?

- Fastighetsägaren har inte följt upp felanmälningar
- Bristande egenkontroll
- Bristande löpande underhåll

Vad göra?

Vad gjorde Arbets- och miljömedicin ?

- "Sjuka hus" – men fanns hälsoproblem?
- Återkommande möten under 2009
  - Astmasköterskor och distriktsläkare på Rosengård
  - Skolsköterskor
  - Barnhälsovården
  - Allergisamordnaren på barnkliniken, UMAS
  - Arbets- och miljömedicin
  - Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen i Malmö: föreläggande med vite om storskaliga reparationer

- Akut sanering av mögel till 2010-06-30
- Renovering av badrum, toaletter och kök i mer än 700 lägenheter till 2012-12-31

Klinisk miljömedicin och forskning

- **Arbets- och miljömedicin i Lund**
- **Primärvården i Rosengård**
- **Arbets- och miljömedicin i Uppsala**

"Sjuka" lägenheter och sjuka barn

**Förbättras barnens hälsa
när fukt- och mögelskador
i miljonprogrammets lägenheter saneras?**

Vi vill veta....

- Har barnen som bor i "sjuka" lägenheter mer luftvägs- och hudbesvär än barn i bättre underhållna lägenheter?
- Är de allergiska mot kackerlacka?
- Minskar förekomsten av kvalster, kackerlacka och mjukgörare från åldrade plastmaterial när lägenheterna renoveras?
- **Blir barnen friskare när lägenheterna renoveras?**

Vi vill veta....

- Söker barnen som bor i "sjuka" lägenheter oftare än barn i bättre underhållna lägenheter sjukvård pga luftvägs- och hudbesvär?
- Blir vårdkonsumtionen mindre när lägenheterna renoveras?
- Har man inom sjukvården uppmärksammat boendeförhållanden som kan vara skadliga?

Herrgårdens

Olika fastighetsägare och
fastighetsförvaltare genom
åren

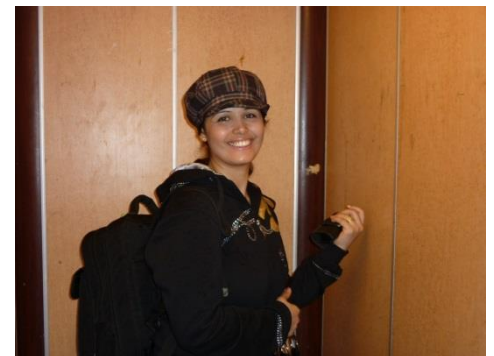
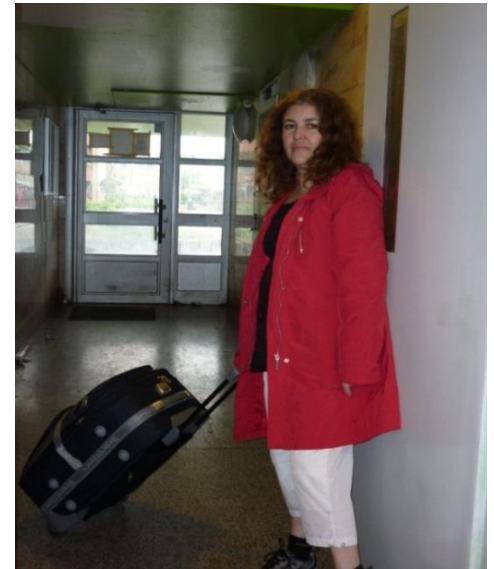

Törnrosen

MKB Fastighet AB,
ägare Malmö stad

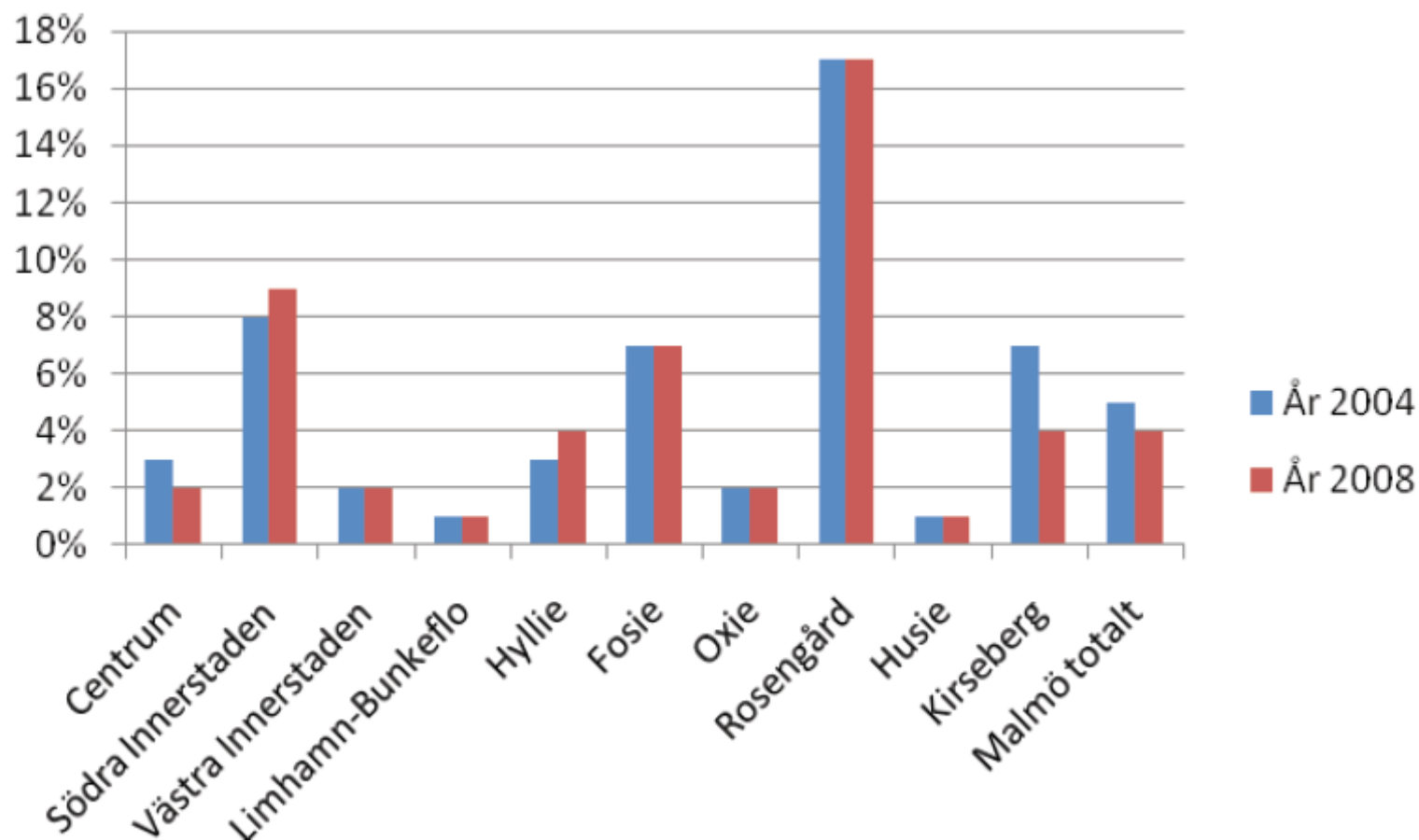
Hembesök på arabiska, somaliska, albanska och svenska innan och efter renovering

- Enkät om familjeförhållanden och bostad
- Enkäter om barnens hälsa
- Checklista för lägenheten
- Dammprovtagning
  - Kackerlacka i köket,
  - Kvalster i madrass och mattor
- Hälsorådgivning
  - Astma och allergi
  - Sängvätning, sömnproblem
  - Kost
  - Torr hud

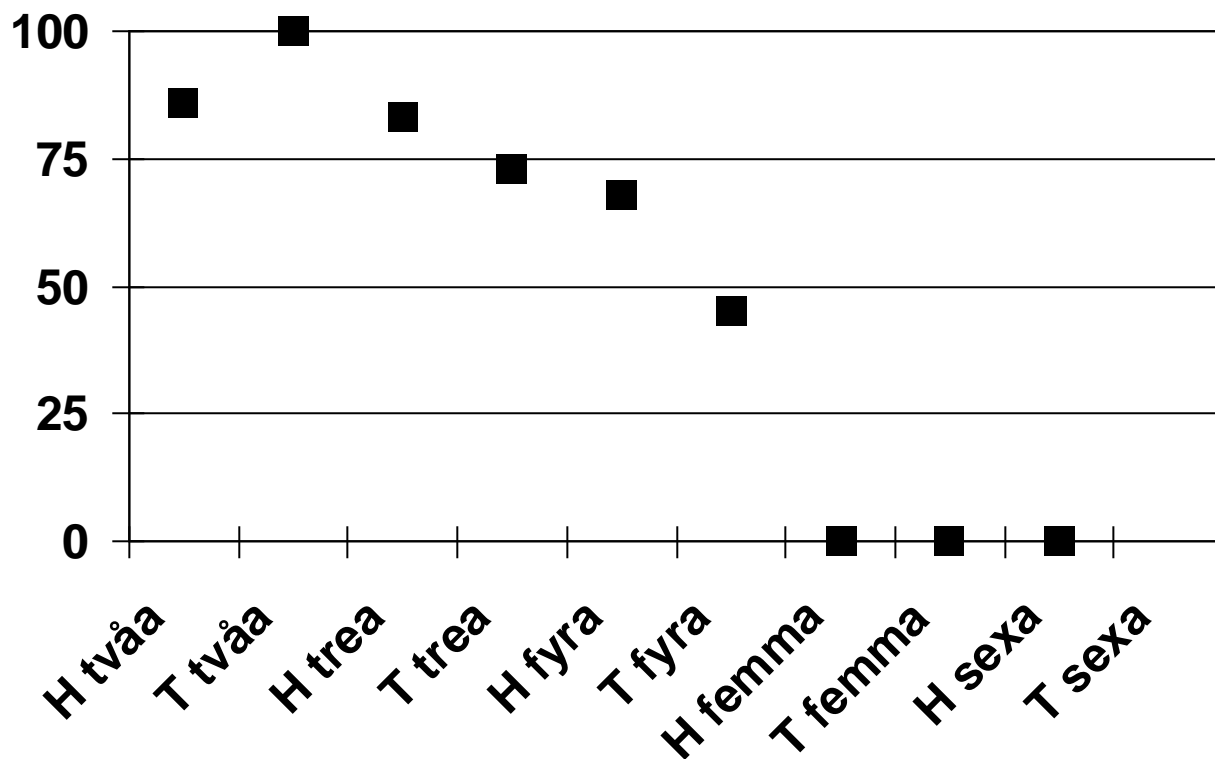
Den officiella bilden av trångboddhet i Malmö

Figur 2. Andel av den vuxna befolkningen (18-80 år) i stadsdelarna i Malmö i år som är trångbodda

Andel boende 0-18 år som är trångbodda i 133 familjer på Herrgården och Törnrosen

Så många personer kan bo i en lägenhet utan att vara trångbodda:

Tvåa: 2   Trea: 4   Fyra: 6   Femma: 8   Sexa: 10

Tydligt samband mellan trångboddhet och fuktskada

		Självrapporterad synlig fuktskada	
Trångboddhet		ja	nej
	ja	48 57%	36 43%
	nej	13 30%	30 70%
p<0,005			

130 familjer deltog

Det var vanligt med fukt, mögelskador och dålig lukt i lägenheterna

	Intervention Herrgården N=53		Kontrollområde Törnrosen N=77		
Fukt*	37	70 %	18	23 %	p<0,001
Mögel*	21	40 %	10	13 %	p=0,001
Dålig lukt*	21	40 %	17	22 %	p=0,05

* Observerat i kök, badrum, toalett eller sovrum vid hembesök

Barn med astma eller obstruktiva besvär, kända inom primärvården, bodde ofta i lägenheter med inomhusmiljö-problem

	Intervention Herrgården 30 familjer	Kontrollområde Törnrosen 40 familjer
Synlig fuktskada, synligt mögel eller mögelukt		
- självrapporterat	83 %	55 %
- observerat	77 %	40%
Har eller har haft kackerlackor	77 %	10 %

Hembesök, hälsosamtal och rådgivning

Spirometri
Pricktest
Hälsorådgivning

Hela familjen bjöds in

416 av 650
identifierade
personer gjorde
pricktest

Nästan alla
mammor, och
hälften av
papporna.

Det saknas....

- Kunskap om vilka rättigheter man har som hyresgäst
- Kunskap om hur man sköter en lägenhet i Sverige
- Kunskap inom hälso- och sjukvården om bostadsmiljöns betydelse
- Anpassade råd om allergi
  - Språk (analfabet)
  - Kultur och levnadsvanor
  - Råd som fungerar i en mycket trångbodd familj

Andra påverkande faktorer

Är det rimligt att rekommendera kvalsterlakan till det allergiska barnet?

I vidare perspektiv

- Bättre förståelse för riskfaktorer för barnastma och allergi i socioekonomiskt utsatta områden
- Herrgården är inte ett unikt bostadsområde
- Projektet ALPIN
  - att tillsammans med kvinnogrupper ta fram informationsmaterial om boende och hälsa på arabiska och somaliska för nyanlända invandrare
  - att öka kunskap om boende och hälsa för personal inom socialtjänst, hälso-och sjukvård, fastighetsförvaltning

Att möta människor

416 pricktester från 115 familjer

De vuxna hade bott i Sverige i medeltal 10 år.

De flesta barnen under 12 års ålder var födda i Sverige.

Fyra av familjerna hade tidigare haft hund. En familj hade katt.

87 positiva för ett eller flera antigen (varav 34 hade flera positiva reaktioner)

Timotej	38	
Björk	25	
Kvalster	21	
Katt	12	<i>inga pälsdjur i familjen</i>
Hund	10	<i>inga pälsdjur i familjen</i>
Mögel	10	
Kackerlacka	8	<i>alla hade eller hade haft kackerlacka i lägenheten</i>